

Волкова Н. І.

*канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса*

Щербата А. В.

*здобувачка вищої освіти ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
ДонНУ імені Василя Стуса*

ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ ЯК ЧИННИК ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

Вступ. В умовах сучасного ринку банківських послуг фінансова стійкість банку значною мірою визначається його ресурсною базою – сукупністю власних і залучених коштів, що забезпечують виконання зобов’язань та фінансування активних операцій. Надійна та диверсифікована ресурсна база є ключовим чинником підтримання стабільності діяльності, даючи змогу ефективно управляти ризиками, підтримувати ліквідність і протидіяти негативним економічним коливанням. Актуальність дослідження зумовлена зростаючими вимогами до фінансової стійкості банків у нестабільних економічних умовах та необхідністю підвищення ефективності управління ресурсами.

Метою роботи є аналіз формування ресурсної бази банку та оцінка її впливу на забезпечення фінансової стійкості установи.

Основна частина. Формування та ефективне управління ресурсною базою є одним із ключових стратегічних завдань діяльності банківських установ, оскільки саме вона виступає основою їх фінансової стійкості [1]. Раціональна структура ресурсів забезпечує безперервність банківських операцій, підтримує належний рівень ліквідності та сприяє зміцненню конкурентних позицій банку на фінансовому ринку.

В умовах фінансової кризи, воєнних дій та втрати довіри до банківської системи особливої актуальності набуває залучення банками фінансових ресурсів і ефективне управління ними. Банківські ресурси доцільно розглядати як сукупність власних, залучених і позикових коштів, що перебувають у розпорядженні банку та використовуються для здійснення його діяльності [2].

З метою поглиблення теоретичних положень доцільно перейти до практичного аналізу, розглянувши особливості формування ресурсної бази на прикладі АТ КБ «ПриватБанк». Дослідження структури та динаміки його пасивів дасть змогу оцінити ефективність управління фінансовими ресурсами, визначити ключові джерела їх формування та з’ясувати їх вплив на забезпечення фінансової стійкості банківської установи (рис. 1).

Аналіз даних рис. 1 свідчить про стійку тенденцію до зростання загального обсягу пасивів АТ КБ «ПриватБанк» упродовж 2021–2025 рр. Основну частку пасивів стабільно формують кошти клієнтів, обсяг яких демонструє поступове зростання протягом усього досліджуваного періоду. Зокрема, їх величина зросла з 325 303 млн грн у 2021 р. до 677 591 млн грн станом на 30.09.2025, що свідчить про суттєве розширення депозитної бази банку. Така позитивна динаміка вказує на

активне залучення ресурсів як фізичних, так і юридичних осіб, а також відображає високий рівень довіри клієнтів до банківської установи. Водночас інші залучені кошти зростають більш помірними темпами та займають відносно незначну частку у структурі пасивів, що свідчить про домінування депозитного фінансування у формуванні ресурсів банку.

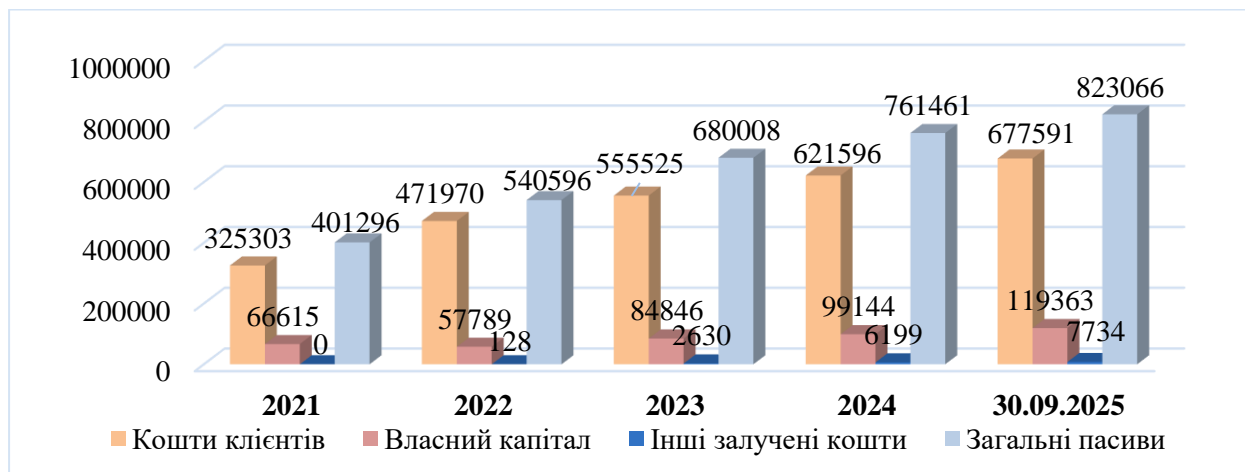

Рисунок 1 – Динаміка ресурсної бази АТ КБ «ПриватБанк» за 2021–2025 рр., млн грн
Джерело: розроблено автором на основі [3]

Водночас простежується позитивна динаміка зростання власного капіталу – з 66 615 млн грн у 2021 р. до 119 363 млн грн на кінець аналізованого періоду, що свідчить про поступове зміцнення фінансової стійкості банку. Хоча його частка у структурі пасивів поступається залученим ресурсам, саме нарощення капіталу створює необхідний запас фінансової надійності та забезпечує дотримання регуляторних вимог. Загалом узгоджене зростання коштів клієнтів, власного капіталу та загального обсягу пасивів відображає ефективну політику формування ресурсної бази банку та створює передумови для підтримання стабільної діяльності й подальшого розвитку установи.

У межах дослідження фінансової стійкості банківської установи вагоме значення має оцінка нормативів капіталу, зокрема показників регулятивного капіталу (Н1), адекватності регулятивного капіталу (Н2) та достатності основного капіталу (Н3). Аналіз їх динаміки на прикладі АТ КБ «ПриватБанк» дасть змогу визначити рівень ефективності управління капітальною базою банку, а також оцінити ступінь його відповідності встановленим вимогам регулятора (рис. 2).

Із графіка видно, що регулятивний капітал банку зріс у 1,6 рази з 2021 до 2023 р. і незначно зменшився у третьому кварталі 2025 р., що свідчить про здатність банку ефективно нарощувати та підтримувати фінансові ресурси. Норматив достатності регулятивного капіталу (Н2) у 2022–2023 рр. перевищував 20 %, а в 2024–2025 рр. знизився до 14–15 %, залишаючись вищим від мінімальних вимог НБУ. Норматив достатності основного капіталу (Н3) зріс із 9 % у 2021 р. до 15 % у 2024 р., демонструючи поступове зміцнення власних ресурсів банку та підвищення його здатності покривати ризики. Загалом динаміка капіталу та нормативів підтверджує фінансову стійкість АТ КБ «ПриватБанк», хоча зниження Н2 потребує подальшого контролю та ефективного управління капіталом.

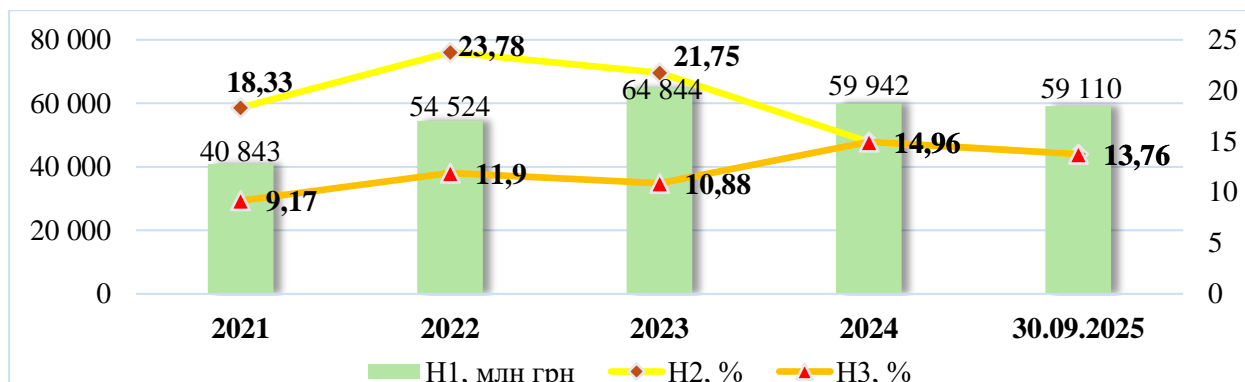

Рисунок 2 – Динаміка регулятивного капіталу та нормативів достатності капіталу АТ КБ «ПриватБанк» за 2021–2025 рр.

Джерело: розроблено автором на основі [4]

Висновки. Стабільне зростання ресурсної бази АТ КБ «ПриватБанк» підтверджує його здатність ефективно забезпечувати фінансову стійкість та виконувати зобов'язання перед клієнтами. Підвищення обсягу коштів клієнтів і власного капіталу свідчить про зміцнення фінансового потенціалу банку та високий рівень довіри до нього. Аналіз регулятивного капіталу та нормативів достатності капіталу підтверджує ефективність управління ресурсами і створює підґрунтя для подальшого розвитку установи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Марич М. Г., Штуник Д. В. Формування ресурсної бази банку: сучасний стан та шляхи зміцнення. *Економіка та суспільство*. 2026. Вип. 84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-19>
2. Данік Н., Ємельянов А. Теоретичні аспекти впливу якості ресурсної бази на фінансову стійкість банку. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2022. Vol. 1, № 5. Р. 10–16.
3. Фінансова звітність. АТ КБ «ПриватБанк». <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost> (дата звернення: 20.03.2026).
4. Статистична звітність. АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/statystychna-zvitnist> (дата звернення: 20.03.2026).